

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutuminen vuonna 2016

Elintarvikelain, terveydensuojelulain ja tupakkalain sekä eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva valvontasuunnitelma siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja estävää. Valtioneuvoston asetuksen (665/2006 m. 1811/2009) mukaan kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmassa tulee määritellä vähintään tarkastusten sisältö, valvontakohteiden tai valvontakohdetyyppien tarkastustiheydet, tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika, kunnan toimesta tapahtuva näytteenotto ja näytteiden tutkiminen sekä valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi. Kunnan valvontasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon valtakunnalliset valvontaohjelmat.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma vuodelle 2015 – 2019 on hyväksytty ympäristölautakunnassa 11.12.2014 § 137. Valvontasuunnitelman päivitys vuodelle 2016 on hyväksytty ympäristö- ja rakennuslautakunnassa 10.12.2015 § 125.

Valvontasuunnitelma sisältää elintarvikevalvonnan, kuluttajaturvallisuusvalvonnan, terveydensuojelun valvonnan ja tupakkalain valvonnan suunnitelmat. Valvontasuunnitelmassa on määritelty toimialakohtaisesti valvontakohdetyyppien tarkastusmäärät, suurelta osin myös valvontakohteiden tarkastukset sekä osalle toimialakohtaisesti myös näytteiden ottaminen ja niiden määrät. Valvontasuunnitelman toteutumisen raportointi on tehty KUTI-, YHTI- ja VYHA-järjestelmiä käyttäen.

Eläinlääkintähuollon suunnitelma vuosille 2015-2019 on hyväksytty ympäristö- ja rakennuslautakunnassa 12.3.2015 § 37.

Ympäristöterveydenhuollon resursseista vuonna 2016 on elintarvikevalvontaan käytetty eniten voimavaroja n. 50 %. Terveydensuojelun valvontaan on käytetty myös merkittävä osa voimavaroista n. 45 %. Loput voimavaroista on käytetty tupakkalain valvontaan n. 5 %.

Kokonaisuutena ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2016 on toteutunut hyvin. Lupa- ja ilmoitusasiat on saatu hoidettua ja terveyshaittoihin liittyviin epäilyksiin ja valituksiin on reagoitu. Valvontaa on kohdistettu kaikkiin ympäristöterveydenhuollon edellä mainittuihin toimialoihin. Elintarvikevalvonnassa on todettu resurssivajetta, mikä on otettu huomioon jo valvontasuunnitelmaa laadittaessa. Valvontasuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon, että resursseista huomattava osa menee muuhun kuin valvontasuunnitelman mukaiseen säännölliseen valvontaan. Erityisesti terveydensuojelun valvonnassa muiden kuin valvontasuunnitelman mukaisten tehtävien hoitaminen vie paljon voimavaroja. Varsinkin asuntojen terveydellisiin olosuhteisiin liittyvät toimenpidepyynnöt ovat lisääntyneet voimakkaasti 2010 –luvulla ja asuntojen tarkastuksiin on käytetty viime vuosina paljon työaikaa.

23.03.2017

Ympäristöterveydenhuolto osallistui sosiaali- ja terveysministeriön Envirovetin kanssa yhteistyössä järjestämään auditointiin 15.6.2016. Auditoidtavat osa-alueet olivat terveydensuojelu-, tupakka- ja elintarvikevalvonta. Auditointiraportin mukaan Kuopion kaupungin ympäristöterveydenhuolto on laskennallisesti melko keskimääräisesti resursoitu. Suunnitelmallisen valvonnan osuus on ollut 76 %. Valvontasuunnitelman toteutumisaste on ollut keskimääräisellä tasolla 80 %. Indikaattoriarvioinnissa kaikki toiminnan osa-alueet ovat lähellä keskitasoa. Valvontayksikössä ei todettu yhtään poikkeamaa. Auditoinnissa todettuja kehittämiskohteita on otettu huomioon auditoinnin jälkeen.

Henkilöstö on osallistunut aluehallintoviraston koulutuksiin, kaupungin sisäisiin koulutuksiin sekä valtakunnallisiin koulutustilaisuuksiin n. 7 päivää henkilöä kohti vuoden 2016 aikana.

Valvontasuunnitelman mukaisesta säännöllisestä valvonnasta peritään valvontamaksuja. Vuonna 2016 valvontamaksuja ja ilmoitusten käsittelymaksuja perittiin yhteensä n. 166 000 €. Tulot kirjautuvat ympäristöterveydenhuollon tuloiksi. Tuloilla katetaan ympäristöterveydenhuollon menoja.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toimialakohtaiset arvioinnit suunnitelman toteutumisesta on esitetty seuraavassa:

Elintarvikevalvonta

Elintarvikevalvonnan tarkastussuunnitelma vuodelle 2016 perustui valvontakohteiden kartoitukseen, valtakunnalliseen elintarvikevalvontaohjelmaan sekä kohdekohtaiseen riskinarviointiin. Riskinarvioinnissa huomioitiin valvontakohteen toiminnan luonne ja laajuus, sekä valvontakäynneillä toiminnassa esille tulleet epäkohdat ja toimenpidekorjauksista huolehtiminen. Riskiperusteisen valvontatarpeen lisäksi suunnitelmassa oli jouduttu huomioimaan käytettävissä olevat resurssit. Tässä priorisoinnin huomioivassa tarkastussuunnitelmassa tarkastukset oli kohdistettu suurimman riskin kohteisiin, sekä kohteisiin, joihin edellisinä vuosina tarkastuksia oli jäänyt kohdistamatta tai joissa toimija oli vaihtunut edellisenä vuonna. Lisäksi suunnitelman mukaisia tarkastuksia olivat uusien elintarvikehuoneistojen tarkastukset, sekä uusinta- tai seurantatarkastukset kohteissa, joissa oli annettu toimenpidekehotuksia. Valvontasuunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia tehtiin asiakasvalitusten tai ruokamyrkytyspäilyjen johdosta.

Vuonna 2016 Kuopiossa oli 300 alkutuotantopaikkaa, joista 217 kpl on maidontuotantotiloja. Maidontuotantotilojen tarkastukset kuuluvat ostopalvelusopimukseen, joka on voimassa Siilinjärven ympäristö-palveluiden kanssa. Valvontasuunnitelmassa oli Kuopion alueelle suunniteltu tehtävän 54 tarkastusta, toteuma oli 52 tarkastusta.

23.03.2017

Vuonna 2016 Kuopiossa oli 842 elintarvikehuoneistoa (taulukko 1). Tarkastuksia tehtiin hieman edellisvuotta enemmän. Vuodelle 2016 tehty tarkastussuunnitelma oli tehty pääasiallisesti vielä Eviran EVO-ohjeen mukaisesti. Evira laati uuden, riskiperusteisemman ohjeen ("Elintarvikehuoneiston riskiluokitus ja valvontatarpeen määrittäminen"), joka on otettu Kuopion ympäristöterveydenhuollossa käyttöön 1.1.2017. Ohjeen käyttöönoton myötä riskinarvioitu valvontatarve tulee laskemaan, eikä erillistä priorisointisuunnitelmaa tarvita. Vuodelle 2016 Kuopion ympäristöterveydenhuolto laati vielä käytettävissä olevat resurssit huomioiden riskiperusteisen tarkastussuunnitelman ("Priorisoitujen tarkastusten suunniteltu määrä"). Näiden tarkastusten toteuma vuonna 2016 oli 90 %. Tehdyistä suunnitelmallisista tarkastuksista noin 5 % oli uusinta-tarkastuksia annettujen toimenpidekehotusten noudattamisen valvomiseksi. Elintarvikevalvontaan suunniteltu henkilöstöresurssi oli 6 htv (suunnitelmalliseen valvontaan 2,2 htv). Elintarvikevalvonnassa oli suunniteltuun nähden 0,5 htv vähemmän henkilöstöresursseja käytössä. Lisäpriorisointiin oli tarvetta pääasiallisesti niiden laitostarkastusten osalta, joita oli suunniteltu tehtävän useita samaan valvontakohteeseen.

Taulukko 1. Elintarvikehuoneistojen tarkastusten toteumaseuranta.

Vuosi	2012	2013	2014	2015	2016
Elintarvikehuoneistot, kpl	826	887	824	846	842
Riskiarvioitu valvontatarve (suunniteltu tarkastusten määrä, kpl)	1116	1100	1277	1252	1183
Priorisoitujen tarkastusten suunniteltu määrä, kpl	493	607	743	706	724
Tehdyt suunnitelman mukaiset tarkastukset, kpl	409	594	710	605	649
Tehdyt suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset, kpl	23	20	15	22	22
Toteuma valvontatarpeeseen nähden	37 %	54 %	56 %	48 %	55 %
Toteuma priorisoituihin tarkastuksiin nähden	83 %	97 %	98 %	86 %	90 %

Suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset olivat suurimmaksi osaksi ruokamyrkytysilmoitusten tai asiakasvalituksien selvityksiin liittyneitä tarkastuksia. Näiden johdosta tehtiin 14 valvontasuunnitelman ulkopuolista, toimijalle maksutonta selvitystarkastusta. Ruokamyrkytyspäilyihin ja asiakasvalituksiin liittyvät selvitykset pystyttiin hoitamaan käytettävissä olleilla resursseilla.

Vuoden 2016 alusta otettiin käyttöön sähköinen e-lomake ruokamyrkytyspäilyjen ilmoittamista varten. Sähköisen e-lomakkeen käyttö on parantanut asiakaspalvelua ja selkeyttänyt toimintaa ruokamyrkytyspäilyjen selvittämisessä. Ruoka- tai vesivälitteisiä epäilyilmoituksia tuli ympäristöterveydenhuoltoon vuonna 2016 yhteensä 46 kpl. Kahdesta epäilyilmoituksesta tehtiin RYMY –epidemia-ilmoitus ja -selvitys valtakunnalliseen järjestelmään. Muita kuluttajien yhteydenottoja ja valituksia elintarvikevalvonta vastaanotti ja selvitti yhteensä 57 kpl.

23.03.2017

Epidemiaryhmä kokoontui vuoden 2016 aikana 3 kertaa ja lisäksi 3 kertaa pidettiin yhteisiä Virve-harjoituksia. Epidemiaryhmäpalavereissa seurattiin ruokamyrkytysilmoituksia ja yleistä epidemiatilannetta. Alkuvuodesta epidemiaryhmän vieraana oli ISLAB:n edustaja, joka kertoi humaaninäytteiden analysoinnista. Vuoden aikana oli esitelmä myös Savo-Karjalan ympäristötutkimuksen toiminnasta.

Elintarvikevalvonta otti 131 näytettä vuonna 2016. Näistä Valvontasuunnitelma sisälsi suunnitelman viranomaisnäytteenotosta omavalvonnan valvomiseksi. Lisäksi viranomaisnäytteenottoa sisältyi suunniteltuihin projekteihin ja Eviran koordinoimiin vierasaine- ja torjunta-ainevalvontaan liittyen. Suunniteltujen projektien ja Eviran vierasaine- ja torjunta-ainejäämävalvonnan näytteidenotto toteutettiin täysimääräisesti. Omavalvonnan valvomiseksi oli suunniteltu otettavan kahdeksasta hyväksytystä tai ilmoitetusta elintarvikehuoneistosta elintarvike- tai pintapuhtausnäytteitä. Näytteiden määräksi oli suunniteltu 142 näytettä, toteuma oli 54 näytettä (38 %). Omavalvonnan näytteiden toteuma jäi alhaiseksi, koska laitosisvalvojan resurssia kohdistettiin tarkastuksiin ja toimijoiden omavalvonnan ohjaamiseen. Vuodelle 2017 suunnitelmallista viranomaisnäyttöä vähennettiin ja valvontaa kohdennetaan edelleen toimijoiden omavalvonnan valvontaan.

Suunnitelman ulkopuolinen näytteenotto liittyi ruokamyrkytyspäily- tai asiakasvalitus selvityksiin, taikka muihin epäilyksiin laadusta. Näitä näytteitä otettiin 45 kpl.

Vuonna 2016 ympäristöterveydenhuolto osallistui kartoitusprojektiin Eviran valtakunnalliseen projektiin, jossa kartoitettiin Salmonella- ja Listeria monocytogenes -bakteerien esiintyvyyttä viipaloiduissa juustoissa. Näytteitä projektiin kerättiin myynti- ja tarjoilupaikoista yhteensä 20 kpl. Lisäksi vuonna 2016 aloitettiin oma jauhelihaprojekti, jossa tarkoituksena on kartoittaa STEC-bakteerien esiintyvyyttä jauhelihoissa. Jauhelihaprojekti jatkuu vuonna 2017.

Elintarvikevalvonnasta kertyi vuonna 2016 valvontatuloja yhteensä n. 91 600 €, mikä oli edellisvuoden tasolla. Suunnitelmallisten tarkastusten osalta maksuja kertyi 80 100 €, elintarvikehuoneistoilmoitusten ja päätösten käsittelymaksuja kertyi 10 600 € ja näytteenottomaksuja 940 €.

Valvonnan vaikuttavuustarkastelua

Oiva-tarkastusten myötä valvonnan tehokkuus ja vaikuttavuus on lisääntynyt. Oivallisten ja hyvien arvosanojen yhteismäärä kohosi edellisvuoteen nähden (88 %:sta 91,5 %:iin) (taulukko 2). Toimijat ovat ottaneet paremmin vastuuta omasta toiminnastaan ja toimintaansa liittyvien riskien hallinnasta. Toimijoille annettiin tarvittaessa toimenpidekehotuksia joihin reagointia seurattiin maksullisilla uusintatarkastuksilla. Hallintopakkomennettelyjä ei vuoden 2016 aikana ollut tarpeen käyttää, toimijat korjasivat puutteet ja epäkohdat annetuissa määräajoissa.

23.03.2017

Taulukko 2.

Vuosi	2013	2014	2015	2016
Oiva-tarkastusten määrä, kpl	319	533	526	631
Oivallinen %	42 %	43 %	49,5 %	63 %
Hyvä %	47 %	45 %	42 %	32 %
Korjattavaa %	11 %	12 %	8 %	4,7 %
Huono %	0 %	0 %	0,5 %	0,3 %

Koulutustilaisuuksissa pidettiin luento elintarviketietoasetuksesta ja ravintoarvomerkinnoista. Toimijoiden neuvontaa ja ohjeistamista tehtiin myös erillisten tiedotuskirjeiden avulla, sekä tiedottamalla toimijoita aktiivisesti tarkastuksien yhteydessä, sähköpostitse sekä puhelinneuvonnalla.

Valvonnan tarkastuksilla painopistealueena oli vuoden 2016 aikana valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti luomutuotteiden markkinavalvonta. Vuoden 2016 aikana otettiin käyttöön Eviran tarkastustiheysohje, jonka pohjalta laadittiin tarkastussuunnitelma vuodelle 2017. Alkutuotannon kohteiden rekisteröinti ei toteutunut vuonna 2016 tietoteknisistä syistä johtuen. Evira on tiedottanut, että alkutuotantopaikkojen rekisteröinnin tietoteknisiä ongelmia korjataan ja työtä jatketaan seuraavana vuonna.

Elintarvikevalvonnan tarkastajat ovat osallistuneet hyvin Eviran tarjoamiin koulutuksiin ja Eviran ohjeistuksia on seurattu säännöllisesti tiimipalaverissa. Eviran päivitetty ohjeet on otettu käyttöön. Elintarvikevalvonnan yhdenmukaistamista on kehitetty tiimipalaverissa ja uutena käytäntönä vuonna 2016 aloitettiin tarkastusten suunnitelmalliset sisäiset auditoinnit (ns. paritarkastukset). Sähköistä asiointia parannettiin ottamalla käyttöön e-nettilomake ruokamyrkytysten ilmoittamista ja käsittelyä varten. Valvontatietojen kirjaamiskäytäntöjä yhtenäistettiin ja sujuvoitettiin.

Vuonna 2016 toteutettiin asiakaskysely, jossa mm. kartoitettiin suunnitelmallisten tarkastusten vaikuttavuutta. Elintarvikevalvonnan asiakaskyselyyn vastauksia saatiin 135 kpl. Annetut toimenpide-esitykset ja kehotukset koettiin pääsääntöisesti hyödyllisiksi (arvosana 4,65 asteikolla 1-5), ohjeistukset ja opastus riittäväksi (arvosana 4,69 asteikolla 1-5) ja tarkastuspöytäkirjat ymmärrettäviksi (arvosana 4,79 asteikolla 1-5). Asiakaskyselyn tuloksista tiedotetaan asiakkaita vuonna 2017, lisäksi vastauksia hyödynnetään toiminnan kehittämässä niiltä osin kuin mahdollista.

Kuluttajaturvallisuusvalvonta

Kuluttajaturvallisuusvalvontaa tehtiin alkuvuodesta valvontasuunnitelman mukaisesti. Kuluttajaturvallisuuslain muutoksen myötä kuluttajaturvallisuusvalvonta siirtyi 1.5.2016 Turvallisuus ja kemikaaliviraston hoidettavaksi. Tukesin ohjeiden mukaan kuluttajaturvallisuusvalvonnan valvontatietoja neljältä ensimmäiseltä kuukaudelta ei siirretty keskitettyyn tietojärjestelmään. Valvontasuunnitelman toteutumista ei raportoida vuodelta 2016.

23.03.2017

Terveydensuojelun valvonta

Valtakunnallisessa terveydensuojelun valvontaohjelmassa on määritelty tarkastuskohteiden riskiluokat ja tarkastustiheydet. Vuosien 2015 - 2019 terveydensuojelun valvontasuunnitelmassa on otettu huomioon nämä valtakunnalliset ohjeet ja samalla määritelty pääsääntöisesti kunkin tarkastuskohteen tarkastustiheys riskinarvioinnin perusteella sekä tarkastusajankohta. Tarkastustiheys voi vaihdella kerran vuodessa tehtävästä tarkastuksesta viiden vuoden välein tehtävään tarkastukseen.

Vuonna 2016 terveydensuojelun painopisteenä olivat:

- Talousvettä toimittavien laitosten valvontatutkimusohjelmien päivittäminen sekä valvonnan ja näytemäärien saattaminen asetuksen mukaiseksi ja vesihuollon erityistilannesuunnitelman laatiminen.
- Kauneushoitoloiden ja muun ihon käsittelyn valvonta.
- Sisäilmaselvityksissä ulkopuolisten asiantuntijoiden hyödyntäminen ja koulujen yhteistarkastukset eri tahojen kanssa.
- Terveydensuojelun huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Vuoden 2016 terveydensuojeluvalvonnassa suunniteltiin tarkastettavaksi 161 kohdetta määräksi 161 tarkastusta. Valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 144 kappaletta 144 tarkastuskohteeseen. Tarkastuskohteiden ja tarkastusten osalta suunnitelman toteutumisaste oli 89 %. Tarkastuksia kohdennettiin suunnitelman mukaisesti. Uusia valvontakohteita aloittaa toimintansa ja osa vanhoista valvontakohteista lopettaa toimintansa, jolloin tarkastuksia voi jäädä tekemättä myös näistä syistä. Valvontasuunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia, pääasiassa asuntojen terveydellisten olosuhteiden tarkastuksia tehtiin yhteensä 304 kappaletta.

Talous- ja uimaveden valvonnassa on noudatettu valtakunnallisia ohjeita ja tarkastukset ja näytteet on otettu suunnitelman mukaisesti ja raportoitu erikseen ohjeiden mukaisesti. Talous- ja uimavesinäytteitä otettiin yhteensä 562 kappaletta. Talousvesilaitosten tarkastusten yhteydessä on aina tarkistettu valvontatutkimusohjelmat ja varautumissuunnitelmat. Lisäksi ne on tarkistettu mahdollisten muiden muutosten yhteydessä. EU-uimarantojen uimavesiluokitus on tarkistettu vuosittain ja yleisölle tiedottaminen on toteutettu asetuksen vaatimusten mukaisesti.

Eriasteisia paikallisia kosteus- ja mikrobivaurioita havaittiin noin puolessa kouluista ja päiväkodeista. Vakavampia kosteus- ja mikrobivaurioita oli alle 20 %:ssa tarkastetuista kohteista. Muutamissa kohteissa havaittiin ilmavaihtoon liittyviä puutteita, lämpösuhdeongelmia sekä kalusteongelmia. Uusissa kohteissa oli esim. vaikeasti puhdistettavia rakenteita ja koulurakennuksen mitoitukseen (käyttäjämäärä) liittyviä epäkohtia. Epäkohtien ja puutteiden korjaamiseksi annettiin kehotuksia ja velvoitteita sekä pyydettiin kirjallisia selvityksiä tehdyistä toimenpiteistä ja/tai lisäselvityksistä. Toimenpiteiden toteuttamista valvottiin mm. jälkitarkastuksilla.

Vuonna 2016 toteutettiin asiakaskysely, jossa mm. kartoitettiin suunnitelmalisten tarkastusten vaikuttavuutta. Terveydensuojelun asiakaskyselyyn vastauksia saatiin 27 kpl. Annetut toimenpide-esitykset ja kehotukset koettiin pääsääntöisesti hyödyllisiksi (arvosana 4,4 asteikolla 1-5), ohjeistukset ja opastus riittäväksi (arvosana 4,5 asteikolla 1-5) ja tarkastuspöytäkirjat ymmärrettäviksi (arvosana 4,7 asteikolla 1-5). Asiakaskyselyn tuloksista hyödynnetään toiminnan kehittämisessä niiltä osin kuin mahdollista.

23.03.2017

Terveystensuojelun valvontasuunnitelman toteuttamiseen voidaan arvioida olevan hyvät resurssit. Säännöllisen valvonnan ulkopuoliset tarkastukset, valitusten hoitaminen, neuvonta, tilastointi, raportointi, kohdetietojen tallentaminen tietojärjestelmään ja muut tehtävät vievät merkittävän osan resursseista. Terveystensuojelun valvontasuunnitelma toteutui hyvin.

Vuoden 2016 terveystensuojelunvalvonnasta saatiin valvontamaksuja ja näytteenottomaksua yhteensä n. 26 000 €. Saadut valvontatulot kirjautuvat ympäristöterveydenhuollon tuloiksi. Tuloilla katetaan ympäristöterveydenhuollon menoja.

Tupakkalain valvonta

Vuoden 2016 tupakkalain valvonnan painopistealueena olivat tupakan vastikkeiden ja tupakkajäljitelmien mainonnallinen esillepano ja ulkoalueilla järjestettävät tilaisuudet.

Vuoden 2016 tupakkavalvontaa tehtiin edellä mainitulla painopistealueilla. Tupakan vähittäismyyntilupahakemuksia toimitettiin kaikkiaan 24 kappaletta, joista on tehty päätökset. Tupakan myynnin tarkastusten yhteydessä on samalla tarkastettu myös nikotiinivalmisteiden myyntiä, mikäli sitä harjoitettiin valvontakohteessa.

Koulujen ja oppilaitosten terveystensuojelun valvontatarkastusten yhteydessä kiinnitettiin huomiota myös tupakkalain valvontaan. Vuonna 2010 syksyllä voimaan tullut tupakkalain muutos on tiukentanut oppilaitosten alueella tapahtuvaa tupakointia. Koulutarkastuksilla ja erillisillä tupakkalain valvontatarkastuksilla on selvitetty ja ohjeistettu lain muutoksen vaatimuksia. Myös päiväkoteihin terveystensuojelulain mukaan tehdyissä tarkastuksissa selvitettiin mahdollista tupakointia.

Tupakointikieltojen valvonta on tapahtunut pääasiassa muun valvonnan yhteydessä ja siihen on tarkastuskohteessa käytetty vähän aikaa.

Tupakan vähittäismyyntien valvontaa on suorittanut yksi tarkastaja, jonka työtehtäviin kuuluu myös terveystensuojelulain valvontaa.

Ravitsemisliikkeiden, joissa on tupakoinnin täyskielto sekä virastojen ja viranomaisten sekä niihin verrattavien julkisten laitosten yleisölle ja asiakkaille varattujen tilojen tupakointikieltojen valvontaa tehtiin ainoastaan vähäisessä määrin. Vuonna 2016 ravintoloissa ei tehty varsinaisia tupakkavalvonnan tarkastuksia. Elintarvikevalvonnan tarkastuksilla näissä kohteissa ei todettu ongelmia tupakoinnin suhteen.

Tupakkalain valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 71 kappaletta. Suunnitelman toteutumisaste oli 52 %. Lisäksi tarkastettiin uudet tupakan vähittäismyyntipaikat ja toimipaikat, joissa tapahtui toiminnan harjoittajan vaihtumisia. Tarkastuksilla todettiin epäkohtia ja puutteita tupakan myynnissä, erityisesti tupakan omavalvonnan toimeenpanossa ja henkilökunnan perehdytyksessä. Epäkohtien ja puutteiden korjaamiseksi on annettu kehoituksia ja velvoitteita sekä pyydetty kirjallisia selvityksiä tehdyistä toimenpiteistä.

Vuoden 2016 tupakkalain valvonnasta saatiin valvontamaksuja ja tupakanmyyntilupapäätösmaksuja yhteensä 19 300 €. Saadut tulot kirjautuvat ympäristöterveydenhuollon tuloiksi. Tuloilla katetaan ympäristöterveydenhuollon menoja.

Eläinlääkintähuolto

Kuopion kaupunki ostaa eläinlääkintähuollon palvelut Siilinjärven ja Tervon kunnalta sekä pieneläinpäivystyksen yksityiseltä toiminnanharjoittajalta. Eläinlääkäripalveluiden laatu ja määrä olivat kysyntään nähden riittävät. Myös terveydenhuoltopalveluita ja ei-kiireellisiä, perustason pieneläinpalveluita on voitu tarjota kysyntää vastaavasti. Alueella on myös yksityisiä eläinlääkäripalveluita, erityisesti terveydenhuollossa ja pieneläinpalveluissa. Yksityiset palvelut vähentävät kunnaneläinlääkäreiden työmäärää niillä alueilla, joissa on tarjolla sekä yksityinen että kunnallinen palvelu. Kunnaneläinlääkäreiden työmäärä vaihtelee jonkin verran eri toimipisteiden kesken. Töitä on vuonna 2016 pyritty tasaamaan myös toimipisteiden välillä. Suureläinikäyntien määrä on pienentynyt vuosittain. Vastaavasti pieneläinikäyntien määrä on kasvanut. Tilakoot ovat kuitenkin kasvaneet ja yhdellä tilakäynnillä hoidetaan yleensä useampaa eläintä kerralla. Kesällä 2016 tehdyn seurannan mukaan (70 kpl käyntejä) yhdellä suureläinikäynnillä hoidettiin keskimäärin 7,4 potilasta.

Suureläinpäivystyksessä on yksi päivystysalue ja kaksi päivystyspiiriä, jolloin alueella päivystää kaksi eläinlääkärinä yhtä aikaa. Pieneläinpäivystys on eriytetty koko yhteistoiminta-alueella.

Pieneläinpäivystyksen järjestää Kuopion kaupunki, joka ostaa sen yksityiseltä toimijalta.

Eläinlääkäreille laadittiin koulutussuunnitelma vuodelle 2016 ja kukin eläinlääkäri osallistui keskimäärin 3,3 koulutuspäivään vuoden aikana.

Taulukko 3. Eläinlääkärikäyntien määrät

Eläinlääkärikäynnit 2016				
pieneläimet		suureläimet		
virka-aika	päivystys	virka-aika	terveydenhuolto	päivystys
1509	1632	2368	125	622

Vuonna 2016 tehty eläinsuojelu- ja eläntätilainsäädännön mukaisten tarkastusten määrät on esitetty taulukossa 4. Kaikki epäilyyn perustuvat eläinsuojelukäynnit tehtiin tapauksen kiireellisyydestä riippuen viimeistään noin kahden viikon kuluessa epäilyilmoituksen saapumisesta.

Ns. määräaikaistarkastukset kohdentuvat eläinsuojelulain 24 § mukaisiin ilmoituksenvaraisiin seura- ja harraste-eläinten pitopaikkoihin (esim. kennelit, hevostallit, eläinmyymälät ja eläinkaupat). Näiden kohteiden tarkastukset on suunnattu lähinnä uusiin kohteisiin, koska muut kohteet on jo kertaalleen tarkastettu vuosina 2013-2014.

Lemmikkieläinten kohdalla epäily kohdistui useimmiten eläimen riittämättömään liikuntaan, eläimen häiritsevään käyttäytymiseen tai eläimen pitopaikan puutteisiin. Tuotantoeläinten eläinsuojelupäilyissä syynä oli useimmiten pitopaikan ahtaus ja eläinten likaisuus. Epäilyilmoitusten taustalla on usein maidon laadun heikkeneminen tai teuraseläinten huono kunto. Suurimmassa osassa tapauksista tilanne korjaantui neuvonnalla. Yhteistoiminta-alueella kahdessa tapauksessa Itä-Suomen aluehallintovirasto asetti uhkasakon määrien tehostamiseksi.

Alueella ei todettu helposti leviäviä tai vaarallisia eläintauteja. Eläintauteihin liittyvät valvontatehtävät olivat pääsääntöisesti vastustus- ja kartoitusohjelmiin liittyviä tehtäviä ja valvottaviin eläintauteihin (esim. salmonella ja esikotelmät) liittyviä tehtäviä. Lisäksi eläintautirintamalla työllistivät kaksi salmonella- ja kaksi EHEC-saneerausta. EHEC tapauksiin liittyi myös epäily humanitartunnoista, joita ei kuitenkaan pystytty laboratoriolöydösten perusteella varmuudella todentamaan nautaperäisiksi.

Valvontaeläinlääkäriresurssit olivat valtion virkatehtäviin nähden riittävät. Valvontaa varten on 1,4 valvontaeläinlääkärin virkaa (1,0 ja 0,4). Virkojen täyttöaste oli v. 2016 keskimäärin 1,1 (0,8 ja 0,3). Tämä vaikutti maidontuotantotilojen hygieniatarkastusten toteumaan (60 %).

Taulukko 4. Eläinsuojelukäynnit ja tautivalvonnan käyntimäärät vuonna

2016		
Eläinsuojelukäynnit		Eläintautivalvonta
Epäilyyn perustuvat	Vuositarastukset	
101	2	13

Vaikutusten arviointi -

Esitys

Ympäristö- ja rakennuslautakunta hyväksyy ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman ja eläinlääkintähuollon suunnitelman toteutumisen arvioinnin vuodelta 2016 ja toimittaa sen Itä-Suomen aluehallintovirastolle VYHA-järjestelmän kautta.

Liitteet

7 Vuoden 2016 valvonnan toteutuminen VYHA

Valmistelija
Hannu Kirjavainen
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. 044 718 2272

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Tanja Leppänen

Lautakunta hyväksyy edellä mainitun esityksen.

Päätös

Lautakunta yksimielisesti hyväksyi ympäristöjohtajan päätösehdotuksen.

